

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Työelämä- ja tasa- arvovaliokunta on pyytänyt Vantaan kaupungilta asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä (HE 241/2020). Asiantuntijalausunnossa tarkastella esityksen henkilöstö- ja tasa-arvovaikutuksia sekä esityksen vaikutusta suunniteltuun työvoimapalveluiden rakenneuudistukseen.

Asia: HE 241/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Asiantuntijan kuulemisaika: Keskiviikko 24.3.2021 klo 11.30

VANTAAN KAUPUNGIN ASiantuntijalausunto

Esityksen vaikutukset henkilöstön näkökulmasta

Henkilöstön siirtyminen liikkeen luovutuksena

Hyvinvointi-uudistuksessa kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö siirtyy hoitamaan hyvinvointialueiden tehtäviä. Näistä työntekijöistä ja viranhaltijoista merkittävä osa siirtyy uuden työnantajan palvelukseen. Tarvittavat henkilöstösiirrot on esitetty toteutettavaksi ns. automaattisena liikkeen luovutuksena. Tämä on kannatettavaa, mm. siitä syystä, että joillakin alueilla luovutuksia tapahtuu kymmenistä eri yksiköistä.

Työ- ja virkasuhteiden muodot

Hallituksen esityksen mukaan kunta-alan työ- ja virkalainsäädäntö ulotetaan koskemaan myös hyvinvointialueita. Tämä koskee mm. yhteistoimintalakia, viranhaltijalakia ja työ- ja virkaehtosopimusten taustalainsäädäntöä. Esitys on kannatettava, koska kyse on julkisen hallinnon tasosta, jonka työvoima tulee kuntasektorilta. Valittu tapa turvaa osaltaan hallittua siirtoa hyvinvointialueille.

Eläkelaitoksena Keva ja tarkat säännöt tasausmaksusta

Esityksen mukaan hyvinvointialueista tulee Kevan jäseniä, samoin hyvinvointialueiden omistamat tai määräysvallassa olevat yhteisöt voivat järjestää eläkkeensä Kevan kautta. Vantaan mielestä esitys on kannatettava.

Eläkemaksun osat ovat ehdotuksen mukaan työansioihin perustuva eläkemaksu ja työkyvyttömyyseläkemaksu. Eläkemaksu vastaisi rakenteeltaan nykyistä Kevan jäsenyhteisön palkkaperusteista eläkemaksua, joka muodostuu työansiopohjaisesta eläkemaksusta ja työkyvyttömyyseläkemaksusta.

Eläkemaksun lisäksi kunnat ja hyvinvointialueet maksaisivat tasausmaksua. Tasausmaksun määräytymisen perusteet on hallituksen esityksessä ja lain perusteluissa aivan oikein tarkasti määriteltä eikä esitystä pidä muuttaa. Ellei tasausmaksun määräytymistä säädellä tarkalleen hallituksen esityksen mukaisesti, kuntien ja hyvinvointialueiden eläkekustannusten nousun riski kasvaa.

Oppilas- ja opiskelijahuollon järjestämisvastuu

Oppilas- ja opiskelijahuollon järjestämisvastuu tulisi säilyttää kuntien tehtävänä eikä siirtää hyvinvointialueiden vastuulle. Vantaalla oppilas- ja opiskelijahuolto on osa kasvatuksen ja oppimisen toimialaa, ei sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö on opiskeluhoollon ensisijainen toimintamuoto ja siksi opiskeluhoollon psykologien ja kuraattorin toimiminen kiinteästi kouluissa ja oppilaitoksissa on oleellista. Lain määrittämää yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä ei voi tehdä toisesta organisaatiosta käsin. Koulun ulkopuolelta on mahdotonta vaikuttaa koulun rakenteisiin ja toimintatapoihin. Koulumaailman tuntemus lisää opiskeluhoitotyön vaikuttavuutta.

Psykologi- ja kuraattoritoiminnan johtaminen ei onnistu toisesta organisaatiosta käsin yhtä hyvin kuin kunnasta käsin. Huolena on, että työn painopiste siirtyisi enemmän hoidolliseen ja korjaavaan työhön koko kouluyhteisön ennalta ehkäisevän opiskeluhoitotyön sijaan. Opiskeluhoollon erityislaatuisuus perustuu siihen, että samaan hallintokuntaan kuulumisen edesauttaa erilaisten yhteisöjen tuntemusta ja sitä kautta palvelujen tarjoamista kunkin yhteisön tarpeen mukaisesti. Esimerkiksi koulukiusaaminen on usein yhteisöllinen ongelma ja siksi se tulee ratkaista osana yhteisöä. Jos työn painopiste on yksilötyössä jää tämä työ liian vähälle, samoin esimerkiksi opettajille annettava konsultaatio. Kuraattori- ja psykologipalvelut tulee saada samasta koulurakennuksesta kuin missä oppilas käy kouluaan. Jos palvelut järjestetään lähellä koulua, mutta eri rakennuksessa (kuten terveyskeskuksessa), on kynnys hakeutua palveluihin osalle oppilaista liian

korkea. Yhteistyö opiskeluhuollon ja opetushenkilökunnan kesken vahvistuu kuulumalla samaan organisaatioon ja toimimalla samassa ympäristössä.